

Причини дезадаптації учнів 5-х класів

Адаптацію учнів до основної школи затримують неузгоджені, інколи навіть суперечливі вимоги вчителів. Перебуваючи у ситуації множинності вимог, учні мають навчитися враховувати, зіставляти ці вимоги, долати пов'язані з ними труднощі. Усі ці вміння знадобляться їм надалі, навіть після завершення навчання у школі.

Дезадаптація учнів — це порушення процесу пристосування учнів до нових умов навчання, що характеризується зниженням успішності в навчанні, неадекватною поведінкою учнів, заниженням самооцінки, підвищеним рівнем тривожності.

Труднощі в учнів п'ятих класів може спричинити також **необхідність на кожному уроці пристосовуватися** до своєрідного темпу, особливостей мовлення, стилю викладання вчителів-«предметників». Адже в початковій школі не треба було так часто налаштовуватися на зміни під час перебування на різних уроках.

«Прогалини» початкової школи

Трапляються ситуації, коли, перейшовши до п'ятого класу, учні-відмінники у початковій школі мають середній рівень навчальних досягнень в основній. Це є закономірним результатом розходження цілей, які ставлять перед собою початкова й основна школа. Тому вже у початковій школі потрібно на належному рівні розвивати інтелектуальні здібності учнів, щоб цей процес ефективно продовжувався в основній.

Несформованість понятійного мислення в учнів п'ятих класів також є причиною дезадаптації. Операційна система інтелектуальної діяльності учнів має відповідати операційній системі, що використовують під час викладання предметів. Якщо учні оволодіють понятійним

мисленням — вони легко розумітимуть та узагальнюватимуть матеріал, що їм пояснюють на уроках та з яким вони ознайомлюються у підручниках.

Якщо понятійне мислення в учнів не сформувалося, вони можуть образно уявляти наукові факти та положення, але здебільшого їм доводитиметься заучувати викладену на уроках та в підручниках інформацію. Наявність цього факту не одразу можна помітити під час уроків історії, біології чи географії. Однак щодо математики та фізики — вона очевидна. Гуманітарні науки такі учні можуть деякий час заучувати і як наслідок — отримувати високі бали. Проте на запитання наприкінці параграфа більшість учнів з несформованим понятійним мисленням не зможуть дати зв'язної відповіді. Через це навчання для них стає неповноцінним, а з деяких предметів — неможливим.

Акценти для вчителя-«предметника»

Засвоюючи зміст уроків, учні мають правильно розуміти всі наукові терміни, якими послуговується вчитель-«предметник», а також ті, що трапляються в текстах підручників.

Учителі-«предметники» мають:

- навчити учнів користуватися різними типами словників;
- привчити учнів систематично послуговуватися джерелами інформації.

Водночас важливо роз'яснити учням, що неповне, неточне розуміння лексичного значення слів зумовлює хибне сприйняття чи нерозуміння навчального матеріалу.

Труднощі, що виникають в учнів під час переходу до основної школи, можуть бути пов'язані також із певною **деіндивідуалізацією**, знеособлюванням підходу вчителів-«предметників» до учнів. Тому вчителям-«предметникам» потрібно:

- застосовувати особистісно орієнтований підхід;

- спрямовувати свою педагогічну діяльність на розвиток творчої особистості;
- задовольняти індивідуальні освітні потреби кожного учня.

Також труднощі в учнів п'ятих класів можуть спричинити:

- недоліки розвитку інтелектуальних здібностей — вищих форм мислення, що не розвинулися в початковій школі;
- неповноцінність навичок, зокрема навички читання.